

Kirja-arviointi:

Tiina Holmberg: Lapset ja vanhempien päihdeongelma. Lasten Keskus 2003.

Saara Laiho: Et ole yksin Pikku-Kurre! Lasten Keskus 2003.

PELKKÄ VANHEMPIEN AUTTAMINEN EI RIITÄ

Lapset ja vanhempien päihdeongelma –opas on tarkoitettu vanhemmille, lastensuojelun ammattilaisille ja muille lasten kanssa työskenteleville. Siinä käsitellään vanhempien päihderiippuvuutta lapsen näkökulmasta ja tarjotaan apukeinoja perheiden auttamiseen. Opas tukee Et ole yksin Pikku-Kurre! –satukirjaa (Laiho 2003), jossa kipeää aihetta käsitellään oravanpoikasen silmin. Oravaperheen arkeen samaistumalla annetaan lapselle mahdollisuus saada kosketuksen tunteisiinsa ja kokemuksiinsa.

Toissa vuonna julkaistut opas ja satukirja ovat ajankohtaisia. Lasinen lapsuus-tutkimusten tulokset kertovat, että joka kymmenes suomalainen on elänyt päihdeperheessä, eikä tilanne ole helpottumassa. Tälläkin hetkellä yli 100 000 lasta kokee turvattomuutta, pelkoa ja laiminlyöntiä perheessä olevan päihdeongelman takia. Haitat seuraavat usein aikuiselämään saakka erilaisina psyykkisinä, somaattisina ja sosiaalisina ongelmina.

Vinkkejä käytännön työhön

Opaskirja avaa kiinnostavasti päihdeperheiden arkitodellisuutta ja vanhempien päihteen käytön vaikutuksia lapseen. Sivusta seuraaminen voi aiheuttaa eriasteisia traumoja ja mielenterveysongelmia, riippuen hänen iästään ja siitä, onko hänellä yhtään turvallista aikuista rinnallaan. Oppaassa kuvataan sitä, kuinka lapsi kokee vanhemman päihdeongelman eri tavoin eri ikävaiheissaan. Myös lapsen auttamisen käytännöllisiä mahdollisuuksia kuvataan monipuolisesti. Opas antaa muun muassa vinkkejä ja esimerkkejä leikkeihin, satuihin ja tarinoihin sekä erilaisiin tehtäviin, jotka ovat merkityksellisiä lapsen selviytymisprosessissa.

Eriyisesti lapsen tunteiden huomioiminen ja tunnetaitojen kasvattaminen nähdään tärkeänä osana auttamisessa. Sadut, leikit ja erilaiset tehtävät vahvistavat itsetuntoa ja tukevat lapsen minäkäsitystä, joka voi häiriintyä vanhempien päihdeongelmien vuoksi. Pikku - Kurre -satukirja antaa lapselle mahdollisuuden purkaa paha oloaan yhdessä aikuisen kanssa. Kirja on kuvitukseltaan ja teksteiltään herkkää ja myös aikuisen tunteita koskettavaa luettavaa.

Työ vaatii ammattitaitoa

Tunteiden tunnistaminen, niistä puhuminen ja perheen salaisuuden muurin purkaminen on päihdetyössä erittäin haastavaa ja ammattitaitoa vaativaa. Työ on pitkäjänteistä ja siinä tukeminen ja auttaminen yhdistyvät kontrolliin ja erilaisiin interventioihin. Yksiselitteisiä tai kaikille sopivia malleja ei auttamiseen tai tilanteisiin puuttumiseen ole. Puhuminen ja ongelmien tiedostaminen, sekä perheen usein hävettävienkin salaisuuksien paljastaminen voivat turvallisuuden lisäksi lisätä myös tuskaa ja epävarmuutta. Tarvitaan tietoa ja käytännöllisiä menetelmiä, jotta päihdeperheiden lasten kanssa työskentelevillä turvallinen aikuisuus yhdistyisi luovaan ammattitaitoon.

Kirjoittaja on Teija Makkonen, joka toimii kehittämisvastaavana valtakunnallisessa päihdepalvelujen kehittämishankkeessa (STM/Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus).